15e JAARGANG. CURAÇAO DEN 15den JANUARI 1898. No. 733

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN.

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire en Aruba per drie maanden fl. 2,— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10,—
Afzonderlijke nummers fl. 0,20.
Prijs der Advertentiën van 1 tot 7 regels fl 0.50 voor elken regel fl. 0,07½.

BUREAU VAN DIT BLAD

PLEIN VAN PIETERMAAI, No. 129

E Courant aki ta sali toer dia Sabra.
Su prijs di Abonnement ta fl. 2,— pa tres luna, pagar pa dilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire, Aruba fl 10,— pa anja.
Un number só fl. 0,20
Un anuncio di 1 té 7 regel fl. 0,50, cada regel mas fl. 0,07½.

Curaçao, 14 Januari.

Het kerkelijk en burgerlijk huwelijk.

I.

Onder den titel *Zaken van recht* bevat het program, door de gezamenlijke katholieke volksvertegenwoordigers onderteekend het volgende:

„Art. 449 van het Wetboek van Strafrecht moet worden afgeschaft en art. 136 B. W. dienovereenkomstig gewijzigd."

De heer Harte van Tecklenburg heeft den eersten stap gedaan om te verkrijgen, dat aan dit punt van het katholieke program een begin van uitvoering kan worden gegeven, en, mogen wij er wel bijvoegen: hij heeft zijn poging met succes bekroond mogen zien.

Daar hier op Curaçao met betrekking tot het sluiten van een huwelijk dezelfde wetgeving als in Nederland van kracht is, hebben wij gemeend het woord van den heer Harte en van heer Van Basten Batenburg, die zich bij hem aansloot, onder de oogen onzer lezers te moeten brengen, terwijl wij in een volgend artikel het antwoord, dat de minister op de vraag van den heer Harte gaf, nader zullen bespreken, de vrijheid nemende, zoowel het eene als het andere onzen vroeden mannen ter overweging aan te bevelen.

De heer Harte betoogde in de Tweede Kamer de dringende noodzakelijkheid om bovenbedoeld art. 449 af te schaffen of minstens te wijzigen. Dat artikel toch bedreigt straf tegen den bedienaar van den godsdienst, die een kerkelijk huwelijk sluit vóór dat bruidegom en bruid hem hebben doen blijken dat zij al voor den burgerlijken stand zijn getrouwd.

„Dat wettelijk voorschrift", zeide hij, „heeft in zijn algemeenheid het karakter van een aanranding der gewetensvrijheid, van een uitoefening van gewetensdwang."

Immers er komen gevallen voor, waarin de bedienaar van den godsdienst in geweten verplicht is, dat artikel te overtreden: telkens namelijk wanneer de moreele noodzakelijkheid bestaat, het kerkelijk huwelijk onmiddellijk te sluiten, terwijl er geen tijd is om de burgerlijke formaliteiten af te wachten.

Bij voorbeeld een van de aanstaande echtgenooten verkeert in gevaar van sterven; of er moet door een huwelijk een einde worden gemaakt aan een ongeoorloofde samenleving van een vreemdeling, die de noodige papieren uit het buitenland maar niet aanstonds bij de hand heeft en dikwijls heel moeilijk kan krijgen.

In zulke gevallen moet de opvolging van art. 449 de betrokken personen noodzakelijk schaden in hun hoogste en heiligste belangen, en een katholiek priester zal zich in geweten verplicht zien er eenvoudig geen notitie van te nemen.

Dat artikel is indertijd gemaakt, om te verhoeden dat echtgenooten zouden meenen, met het kerkelijk huwelijk te kunnen volstaan en het trouwen voor den burgerlijken stand achterwege te kunnen laten. Maar gelijk de heer Harte te recht aantoonde, is thans, nu het burgerlijk huwelijk haast een eeuw bestaat, niemand zoo onnoozel meer om niet te weten dat het voor de wet onmisbaar is.

En al zouden ook aanstaande echtgenooten in de meening verkeeren, dat het kerkelijk huwelijk door de wet als geldig erkend werd, dan zou toch zeker de bedienaar van den godsdienst, de priester, die hen huwde, hen wel op de hoogte brengen.

„Geen bedienaar van den godsdienst, bepaaldelijk geen katholiek geestelijke," zeide de heer Harte, „zal zijn volgelingen en dier kinderen onnoodig blootstellen aan de ernstige nadeelen, die uit veronachtzaming van de civiel-rechterlijke voorschriften betreffende het huwelijk zouden voortvloeien."

Zelfs al houdt men vast aan art. 136 van het Burgerlijk Wetboek, volgens hetwelk het burgerlijk huwelijk moet voorafgaan, dan kan men toch best de hatelijke strafbepaling in art. 449 laten vervallen, of dit althans zoodanig wijzigen, dat het niet onnoodig de gewetensvrijheid aanrandt.

Daarom stelde de heer Harte den minister de vraag of hij bereid was, zelf een voorstel tot zulke wijziging te doen, en, zoo niet, of hij zich ten minste niet onvoorwaardelijk verzetten zou, als uit de Kamer een goed geformuleerd voorstel kwam, enkel strekkende tot opheffing van de beperking der gewetensvrijheid, die nu uit art. 449 voortvloeit.

De heer Van Basten Batenburg sloot zich aanstonds geheel aan bij hetgeen de afgevaardigde uit Grave had in het midden gebracht, en toonde nog door andere voorbeelden de onhoudbaarheid van art. 449 aan:

Door de toepassing van dat artikel toch gaat men dikwijls verder dan de wet bedoelt. Deze beoogt niets anders dan dat het burgerlijk huwelijk het kerkelijke voorafgaat; maar met dat art. 449 in de hand zijn dikwijls geestelijken achtervolgd, die een kerkelijk huwelijk hadden ingezegend, nadat het burgerlijke wel degelijk voltrokken was.

Er staat namelijk in dat artikel, dat de aanstaande echtgenooten den geestelijke moeten „doen blijken" dat zij burgerlijk getrouwd zijn eer hij hen ook kerkelijk in den echt mag verbinden. Maar dit „doen blijken," dat natuurlijk op velerlei eenvoudige manieren kan geschieden, wordt geregeld zóó opgevat, dat zij hem een afschrift of extract uit de registers van den burgerlijken stand overleggen. Partijen zijn dus verplicht, willen zij kerkelijk trouwen, zegel-en legeskosten voor zulk een afschrift of extract te betalen. Mankeeren die dikwijls omslachtig te verkrijgen documenten, dan wordt de pastoor of dominee, die een huwelijk inzegent van personen, van wie hij stellig weet dat ze burgerlijk getrouwd zijn, toch vervolgd. De heer Van Basten Batenburg haalde daar verschillende voorbeelden uit den laatsten tijd van aan, en uitte daarom ten slotte de hoop, dat de tegenwoordige minister van Justitie vrijzinnig genoeg zal blijken om mee te werken, dat hatelijke en tevens gebrekkig geformuleerde artikel te doen verdwijnen.

In antwoord op de vraag van den heer Harte verklaarde de minister wel dat hij de strafbepaling in 449 noodig achtte, omdat anders volgens hem velen het burgerlijk huwelijk zouden achterwege laten; maar hij erkende toch dat er gevallen kunnen zijn van te strenge toepassing bij huwelijken op het sterfbed.

Wanneer dan ook op het standpunt

FEUILLETON.

Un historia americana.

—o—

Un diez anja pasá mi tabata maquinista di un tren, koe ta corré di M.... i B....

Un mainta frioe di luna di Maart, koe mi tabata para riba locomotora sperando senjal pa bai, mi a mira koe mi carbonero, Tom Brady, tabata den un gran combersacion riba perron coe un otro persona. Un momentoe despues nan toer dos a bini cerca mi.

"Watson," Brady dici, esaki ta mi amigoe Barston; é kier bai aunké ta riba maquina, tè na C. coe nos."

"All right," mi a respondé unbez, pasobra Brady tabata un bon homber i aunké mi no tabata gusta un hende mas, mi no kier a ningé nada.

"Subi Barston," Brady dici, i es estranjero no a larga bisé dos bez.

"Si mi presencia por ta molestia bo na di mas minimo," é dici, "bo mester bisa mi noema, Mr. Watson, i mi ta bai sinta unbez den un di wagonnan."

Mi a respondé koe mi no tin nada contra, pasobra Brady tabata contentoe. El a gradicí mi pa mi bondad i el a sinta riba carbonsteinnan, admirando coe interés hinter maquina.

Entre tanto conductor a coeminsa fluit i nos beela bai.

"Mi a mira Mr. Atway, cahero di banco di M.... drenta," Brady dici," mi ta keré koe atrobé lo é tin un suma regular cerca djé; sigur é ta bai trobé na C."

"Mi ta keré també," mi a respondé, "ta conocir, koe é ta carga hopi placa di papel cerca djé. E mester tené cuidao, sino nan ta bolbé horté."

"O, no tené cuidao, Sr. Atway ta basta prudente," Brady a sigi, "lo é po larga nan horté asina fácil."

Esai no ta kita," mi pasagero a interrumpi, "koe é ta corré gran peligro i koe un dia of otro é sali di abao. Tin ladron basta sabir, koe prudencia di Mr. Atway no ta sirbi i koe ta keré koe un suma di algun mil fuerte hende no mester desprecia."

Awor a sigi un historia detallá di un cahero koe tabata hortár i matár di diaclá.

"Un señor asina, lo tin basta bista riba djé," Mr. Barston a conclui i el a saca su olosji.

"Ki ora fiho lo nos ta na C—"

"Aki 20 minuut," mi a respondé.

"Anto unbez mi por bai New York."

"Si, djez minuut despues di nos jegada, un tren lo sali pa New York."

Na es momentoe ai nos a drenta un tunél, i si no tabata pa candela di nos máquina, nos lo tabata den un oscuridad spantoso. Es tunél tin mas of menos un milla, i den dos minuut lo nos pasé. Hustamente ora nos a sali for di es tunél, nos a tendé un violento senjal di alarma.

"Ta kiko; ta kende ta bati klok?" Barston a poentra mientra é tabata bira pálido.

Sin respondé, mi a cohé jabi di tren i mi a haci é para.

E conductor Wilson a bini adilanti, mes desembarazá coe mi pasagero i nos a bai contré.

"Ta kiko a socedé i ta kende a bati alarma?

"Mi. Nan a horta 2000 mil pond di Sr. Atway di banco di M....!"

"Com por ta posible? Nan a cohé e ladron?"

"No, es miserable a boela den tunél."

"Anto larga nos sigi, nos no por spera nos mester sigi."

Nos tin un dos minuut adelantá, nos por bien spera un poco," Wilson dici, "mi ta toema responsabilidad riba mi."

"Com nan a horté, com cos a socedé?" mi a puntré.

"Cos a socédé den tunél. Mr. Atway ta reserva semper promé coupé dilanti porta di salon i awé mescos. Ora nos tabata den tunél, el a tende porta di compartimento habrí, tabata scur i é no por a distingui nada. Na e mes ora el a haja olor di cloroform, i un lenso coe es cos aki tabata poné dilanti su nanisji, ma afortunadamente el a tené su rosea aden. Ora é kier a lamanta para, nan a kita su cartera i el a haja un golpi duro na su cabez; sinembargo el a cohé e ladron na su braza, el a tenéle duro i coeminsa grita. Como maquina tabata borota asina tantoe ningun hende por a tendé, es malbado a bringa bai na porta coe Atway koe tabatin su braza bon tené. Ma porfin es ladron a ranca i boela for di tren".

"Anto sigur lo é ta morto of alomenos heridar."

"Si, por ta. Mr. Atway i algun pasagero a bai den tunel pa mira koe nan por a haja es ladron of placa. Ata nan ta bolbé."

Mi a mira den direccion di tunel i mi a observa algun hende ta bini. Mr. Atway tabata bini adilanti. E tabatin un cos koe tabata parcé e cartera den su mân i jegando mas acerca mi a reconocé es cartera, den cual semper é ta poné placa si é mesté bai coe tren.

„Bo a haja algo?" Welson tabata grité.

„Cartera basji, ma nada di es ladron, mi ta ruiná."

„Ta lastima, Señor Atway," es conductor dici, Dios larga koe aunké algo bini na clá, ma awor nos mester sigi."

Es pasageronan a bolbé toema nan lugar i mi també a subi mi lugar; Brady i su amigoe Barston a sigi mi.

Nan a sigi papia masjar riba es ladronicia, ma mi no a toema parti den nan combersacion.

Mi a ripara un cos, koe a doena mi un sospecho. Coe esai mi a keré koe lo juda cohé e ladron, i mi tabata busca un medio di doena gobierno di conocé mi sospecho.

„Ainda nos a jegá na tempoe, promé koe tren di New York," Mr. Barston dici mientra é tabata mira su olosji. Mi tabata spantar pa nos tardamento no hací nos perdé tren di New York."

„Nos a jega na tempoe pa tren di C—", mi dici, ma mi ta keré koe

van den heer Harte een goed geformuleerd voorstel tot wijziging van art. 419 werd ingediend, zou de minister er zich niet tegen verzetten. Ook tegen een beter formuleering van artikel 136 B. W. bestaat bij hem geen bezwaar.

Dat is een belangrijke toezegging, en de heer Harte zal niet verzuimen er gebruik van te maken door indiening van een voorstel, dat aan het bewuste artikel zijn hatelijk karakter van aanranding der gewetensvrijheid ontneemt.

NIEUWSBERICHTEN.

CURACAO.

Gouvernementsbesluiten.

Bij Gouvernements-beschikking, dd. 10 dezer maand, N°. 16, is tot lid van den Raad van Administratie bij de Schutterij alhier benoemd de 1e Luitenant bij de dd. Stedelijke Schutterij H. H. R. CHAPMAN.

***

Bij Gouvernements-beschikking, dd. 10 dezer maand, N°. 20, is aan den Heer K. BONSEMA, tot herstel van gezondheid, een maand binnenlandsch verlof verleend.

Kerkelijke berichten.

Laatstleden Zondag kwam met de *Maracaibo* hier aan Z. D. H. Mgr. A. R. SILVA, Bisschop van Merida. Z. D. H. was vergezeld van drie priesters uit het bisdom Mérida, alsmede van drie en twintig studenten, waarvan sommigen hunne studiën in de godgeleerdheid zullen voortzetten. anderen zullen beginnen aan het Groot-Seminarie te Scherpenheuvel.

Maandag daaropvolgende had de plechtige inwijding plaats van het nieuwe seminarie. Deze werd verricht door Z. D. H. Mgr. SILVA, terwijl Z. D. H. Mgr. J. J. A. VAN BAARS, Apostolisch Vicaris van Curaçao, de Hoogedel Gestrenge Heer Mr. C. A. H. BARGE, Gouverneur der kolonie, met ZHEG.'s Adjudant en vele priesters van het Curaçaosche Vicariaat daarbij tegenwoordig waren.

Donderdag vierde Mgr. SILVA den derden verjaardag zijner bisschopswijding. Bij die gelegenheid droeg Z. D. H. in de kapel van het seminarie een Pontificale H. Mis op, waarna hij de gelukwenschen der professoren en studenten ontving. In den namiddag van denzelfden dag vertrok Mgr. SILVA met de *Centro América* naar Caracas om daar tegenwoordig te zijn bij de bisschopswijding van Mgr. F. MARVEZ, die aanstaanden Zondag zal plaats hebben.

***

Eenige dagen geleden keerde Z. D. H. Mgr. J. TONTI, Aartsbisschop van Port au Prince en Apostolisch Delegaat voor Venezuela uit Rome te Caracas terug. Tot La Guaira waren hem te gemoet gegaan de Hoogwaardige Heer Dr. F. MARVEZ, benoemd Bisschop van Maracaibo en de secretaris van den Aartsbisschop van Caracas.

Aan het station te Caracas werd Mgr. TONTI opgewacht door den Minister van Buitenlandsche Zaken en vele belangstellenden zoowel priesters als leeken. De Pauselijke Delegaat nam plaats in een rijtuig, dat hem door het Bestuur werd aangeboden, en werd naar het aartsbisschoppelijk paleis vergezeld door den hoofdambtenaar, die belast is met de ontvangst van vreemde gezanten. Later bracht ook de President van de Republiek, Generaal JOAQUIN CRESPO, een bezoek aan den gezant van den Paus.

Havennieuws.

Gisterenmorgen vertrok uit onze haven met bestemming naar Sto. Domingo de *Eagle*, die samen met de *Leonor* in het vervolg de verbinding tusschen dat eiland en Curaçao zal onderhouden. De *Eagle* opent met deze eerste reis den voorgenomen maandelijkschen dienst.

***

Vrijdagmorgen bracht de *Merida* van de *Red D Line* de *Alliance*, eigendom van den Heer L. B. SMITH, binnen. Langen tijd bevond zich de *Alliance* te Maracaibo, waar geheel willekeurig beslag op haar was gelegd.

***

Wederom gaat het gerucht, dat de stoomschepen der *Red D Line* Curaçao niet meer zullen aandoen en de stapelplaats dier lijn van hier naar La Guaira zal verlegd worden. Gelukkig wordt dit gerucht van niet één kant bevestigd en schijnt het geheel en al uit de lucht gegrepen. Wel zal de *Maracaibo* in het vervolg varen tusschen Trinidad en Ciudad Bolivar en de *Mérida* dan het traject Curaçao, Coro en Maracaibo maken.

Posterij.

Lijst van onafgehaalde en onbestelbaar bevonden brieven:

Adriana Garcia, H. Pinedo, Carlos Parra, William Placide, Gracélia Bergen, Stornajuolo Cosmo, W. Kreumry, Pedro Jose Carrillo y Marquez, Johannes M. Jacob, Betsy Snoek, Francisca Vreile, Carolina Machado de Soler, Johanna Penson, Henry Alkan (aang.)

Niet voor verzending vatbaar: een brief geadresseerd aan Henriquez & C°. (ubi ?), en een ongefrankeerd drukwerk aan J. G. Marchena y fam.

Onderwijs.

Laatstleden Maandag werden wederom de Katholieke bijzondere scholen te Otrabanda, te Scharloo en te Pietermaai geopend. Het groot getal kinderen, waarmede die scholen geopend zijn en dat gelijk ieder jaar ook nu wederom vermeerderd is, bewijst wel, hoezeer het bijzonder onderwijs hier op prijs wordt gesteld. Vooral de nieuw opgerichte meisjesschool te Scharloo is daarvan het bewijs; de aanvrage om op die school geplaatst te worden heeft de verwachting verre overtroffen, terwijl nog vele toezeggingen, die wegens bijzondere omstandigheden niet eerder dan de volgende maanden kunnen vervuld worden, zijn gedaan.

Ook in den vreemde schijnt ons Katholiek onderwijs een bijzonder goeden naam te hebben. Van alle kanten komen er uit de naburige landen leerlingen naar het Colegio Sto. Tomás, zooveel zelfs, dat wanneer de aanvraag om plaatsing blijft voortduren, velen wegens plaatsgebrek zullen moeten worden afgewezen.

Van harte hopen wij en met voldoende zekerheid mogen wij verwachten, dat ook in dit schooljaar het Katholiek bijzonder onderwijs zijn ouden roem zal handhaven.

***

Verleden week kwam hier het bericht aan, dat de Heer A. VAN BUREN SCHELE, Onderwijzer 2e klasse bij het openbaar onderwijs alhier door den President van Venezuela begiftigd is met LA MEDALLA DE HONOR DE LA INSTRUCCION PUBLICA.

Leger.

Bij Koninklijk besluit is de detacheering van den Weledel Gestrengen Heer P. C. A. KRUGERS, 1n Luitenant der Infanterie bij het garnizoen alhier, verlengd met 1 jaar en 9 maanden en dus nader bepaald op 4 jaar en 9 maanden.

***

Maandag is hier met de *Caracas* van de *Red D Line* via New-York van Holland aangekomen de Weledel Gestrenge Heer E. C. BRUSSE, 2e Luitenant der Infanterie O. I. Leger. ZWG., wien een verlof van zes maanden is toegestaan om zich naar Curaçao te begeven, komt hier zijne familie bezoeken.

***

Ter aanvulling van het bericht in ons vorig nummer betreffende het uitreiken van de gouden medaille wegens langdurigen dienst aan den Heer K. VAN EPS, sergeant bij het garnizoen alhier, diene dat aan genoemden Heer door de Officieren van het garnizoen een gouden horloge met inscriptie als blijk hunner tevredenheid is aangeboden.

***

Hedenmorgen kwan hier aan met de *Prins Frederik Hendrik* van de *K. W. I. M.* een afdeeling suppletietroepen onder bevel van den Weledel Gestrengen Heer P. F. W. VAN ROMONDT, 2n Luitenant der Infanterie en gedetacheerd voor den tijd van 2 jaren bij de landmacht in West Indië. De nieuwaangekomenen werden met de muziek van het garnizoen het Waterfort binnengeleid.

Politiezaken.

Men heeft ons meegedeeld, dat dezer dagen in de nabijheid van Kortijn een pasgeboren kind te vondeling is gelegd; bij het kind vond men ongeveer zestien gulden. Mocht de naam, welken het volk noemt als dien van de schuldige moeder, de ware schuldige aanwijzen, dan kan schaamte over bedreven kwaad alleen de reden zijn van dit misdrijf. Wij verwachten, en het is zeker dat het volk in deze zaak de handelingen der justitie nagaat, dat onze politie zonder aanzien van persoon en zonder te letten op omstandigheden, die bij het oefenen van recht niet in aanmerking moeten komen, haar uiterste best zal doen om de schuldige personen op te sporen en een zware straf als afschrikwekkend voorbeeld voor anderen zal worden uitgesproken.

Inspectie-reis.

Dinsdag in den namiddag is de Hoogedel Gestrenge Heer Gouverneur der kolonie naar de benedendistricten vertrokken. ZHEG. wordt vergezeld door de Heeren VAN WOERDEN, TERGAU, NUIJENS, SELHORST, COLLETTE, VAN WINGEN en STATIUS MULLER.

Een onverwachte dood.

Een in onze stad zeer bekende persoonlijkheid, in den wandel *Dora Blancoe* genaamd, werd Donderdagmorgen dood op haar bed gevonden. Reeds eenige weken geleden was het, alsof zij een voorgevoel had van het naderende einde en toen reeds begon zij orde op hare zaken te stellen. Toch heeft zij niet voorzien, dat de dood zoo plotseling komen zou. In den laatsten tijd woonde zij met een klein meisje in de Windstraat te Otrabanda. Donderdagmorgen nu hoorden de buren in het huisje van *Dora* geschrei en toen zij gingen onderzoeken, wat daarvan de reden was, vonden zij het meisje, dat zeer beangst was, omdat zoo zeide het, *Dora* niet wakker wilde worden en de deur gesloten was. Na met geweld de deur opengebroken te hebben, vonden zij *Dora* dood te bed. Een hartkwaal, waarover zij in den laatsten tijd meermalen klaagde, schijnt een einde aan haar leven gemaakt te hebben.

Een belangrijk boek.

Het *Eerste Jaarlijksch Verslag van het Geschied-, Taal-, Land- en Volkenkundig Genootschap* werd ons dezer dagen door den Secretaris van het Genootschap, den Heer J. H. J. HAMELBERG, toegezonden en door ons dankbaar aanvaard. De uitgever en drukker J. H. DE BUSSY te Amsterdam zorgde voor een nette en duidelijke uitvoering, de Commissie van Redactie van het Genootschap gaf een getrouw verslag van hetgeen besproken en gedaan was op de vergaderingen, doch wel het meest interessant werd dit verslag gemaakt door de bijdrage van den verdienstelijken Archivaris en waarnemenden Hoofdcommies, den Heer J. H. J. HAMELBERG: *Een veelbewogen Tijdperk. (Een achttal jaren uit de geschiedenis van Curaçao 1796-1804.)* Uit die bijdrage proeft men duidelijk den onpartijdigen en werkzamen historicus, die de doode perkamenten doet leven voor ons en voor den lezer orde brengt in een waarlijk veel bewogen tijdperk, dat onder ons niet of slechts zeer onvolledig wordt gekend.

Ook de Heer A. JESURUN moet men prijzen in zijn pogen om *Eenige beschouwingen over de volkstaal van Curaçao* te geven. Of die beschouwingen nu overal beschouwingen zijn, waartegen niets meer valt in te brengen, zullen wij niet uitmaken, in het hoofdstuk *Spelling* is dit zeker niet het geval. Daar toch leest men het volgende: „Zij stellen dan ter neer en doen drukken woorden in hun geheel Spaansch, met Hollandsche klanken"........ „Overal waar de *u* voorkomt, vervangen zij die door de Hollandsche *oe*"..... „En het is niet enkel met den *u* klank, die door *oe* wordt voorgesteld door Hollandsche papiëmentsch schrijvers, bij meest elk woord wordt van het Spaansch op de meest onverantwoordelijke wijze afgeweken." .... De dubbele *é* en de dubbele *o* spelen een hoofdrol bij die Hollan-

---

bo no por sigi biaha mas aleuw, promé koe bo aclará un asunto."

"Kiko bo ta papia?" Barston tabata puntra, mientra koe Brady tabata mira mi sin papia un palabra.

"Ta parce mi, koe bo sabi algo di es ladronocia!

„E ta loco," Barston tabata grita. Mi no tabata para aki riba maquina, ora nos tabata den tunel?"

„Hustamente bo tabata para riba maquina; ma toch bo sabi algo."

„Anto bo ta keré koe ta mi ta e ladron? Esai bo mester mocnstra mi!"

„Si bo ta inocente, lo mi ta masjar contentoe," mi dici.

„Lo mi haja bo!"

„Lo nos mira," mi a respondé coe indeferencia.

„Watson, bo ta loco, bo ta equivoca bo. Imposible koe Mr. Barston por sabi di es cuestion ai," Brady dici coe mi.

„Ta cuantoe tempoe koe bo conocé, Brady?" mi a puntré.

„Tres dia caba, ma...."

„Bon, asina mi a corda."

„Mi ta exigi pa bo bisa mi motibo pakiko bo ta sospecha mi pa ladron," Barston dici coe mi rabiando.

„Bon, poco ta importa mi koe bo sabi of nó. Mi a observa koe ora bo a los bo jas un poco despues koe nos a sali di station na M., bo sacoe tabata jen di placa di papel."

„Bien, i ta kiko bo ta meen coe esai? Ta mi placa. Un hende no por tin placa den su sacoe sin koe e ta ladron? Fuera esai es ora ai ainda nan no a cometé e ladronicia".

„Esai mi no tin sigur, Atway a perdé su placa promé koe nos a sali. Pa mas cortico, bo i Atway conocé otro, i Atway ta ganja koe el a bringa coe un ladron den tunel. Mi a ripara es bista koe boso a haci coe otro, ora el a sali for di den tunel coe es cartera basji. Bo a haci senjal coe né di *nó*."

„Esai ta locura. Mi no a conocé e homber ai nunca promé."

„Si bo ta inocente, anto bo no tin nada di temé."

„Lo bo entrega mi. Lo mi no sufri es berguenza ai.

Mi no a respondé. Cuanto cos é tabata papia contra, mas firme mi conviccion tabata bira di su culpabilidad.

Nos toer dos a keda ketoe. Ora nos a jega na puente di C., Barston a haci un movecion pa boela for di tren, ma mi a stop é.

Brady a mira es movecion ai i dici coe mi: "Mi ta keré koe bo tin razon, Watson, ma mi ta spera koe bo no tin sospecho riba mi també."

„No, esai no," mi a respondé, mi tin sigur koe bo no tin culpa den es asuntoe aki."

Tres minuut despues nos a jega C.... Barston no a resisti mas i algun minuut despues e tabata den man di poliz huntoe coe Mr. Atway, es cahero.

Promé nan toer dos a sostené nan inocencia. Ma ora koe es papelnan di den jas di Barston tabatin mes número koe esnan koe a desaparecé di cartera di es cahero imprudente, cos a troca.

Berdadero nomber di Barston tabata Dalton, cuñá di Atway. Den camber na M. nan a doena otro es papelnan i toer es historia di tunel, coe lenso di cloroform tabata hinteramente improvisá.

Es dos familianan ai ta goza ta hopi tempoe caba di un rigurosa hospitalidad di estado i bien pa un gran partida di nan bida.

sche spelling van zuiver Spaansche woorden."

Het is jammer, dat de Heer A. JESURUN bij zijne beschouwingen alleen boekskes geconsulteerd heeft, die jaren geleden door Hollandsche papiëmentsch schrijvers werden uitgegeven; zoo hij de uitgaven van zulke schrijvers uit den laatsten tijd en met name van de jaren '75, '92, '89, '90, '93, en '97 aandachtig had nagegaan, dan had hij kunnen zien, dat bij die Hollansche papiëmentsch schrijvers vrij algemeen de volgende regels worden in acht genomen: 1°. De zuiver Spaansche woorden behouden hunne oorspronkelijke spelling. 2°. Bij de van het Spaansch afgeleide woorden wordt de *u* behouden, zoo deze ook in het Spaansche woord gevonden wordt, de *o* in het Spaansche woord wordt echter door *oe* vervangen bij die afgeleide woorden, waarin de *o* als *oe* wordt uitgesproken. 3°. De dubbele *o* en de dubbele *e* worden in de spelling niet gebruikt.

Wij zullen volstrekt niet beweren, dat tegen deze algemeene regels niets valt in te brengen; alleen meenen wij te mogen zeggen, dat men door deze regels aan de ethymologie der woorden zich houdt en daarbij toch het eigenaardig karakter van het Papiëmentsch niet verloochent. Daarenboven hopen wij door het aangeven der bovenstaande regels bij den Heer JESURUN de algeheele onbekendheid met de tegenwoordige spelling der Hollandsche papiëmentsch schrijvers te hebben weggenomen.

Verder vindt men in het verslag verschillende bijlagen: *Letterlijke kopieën van origineele stukken, berustende in het archief te Willemstad* (Curaçao).

Ons dunkt, dat bij de verschijning van dit Eerste Jaarlijksch Verslag het Bestuur van het Geschied-, Taal-, Land- en Volkenkundig Genootschap alle reden heeft om te verwachten, dat zijn wensch zal vervuld worden, namelijk: "dat deze eerstelling allen, die het wèl meenen met de kolonie en een betere bekendheid in den vreemde met hare toestanden wenschelijk achten een spoorslag moge zijn om door hun financiëelen steun het bestaan van het Genootschap te waarborgen, en daardoor een sprekend *démenti* te geven aan het zoo vaak vernomen verwijt —helaas niet geheel en al ongegrond —dat men in de kolonie zelf slechts luttele pogingen in het werk stelt om voor haar in het buitenland belangstelling in te boezemen."

Whisky.

De Heer ABRAM DE SOLA, Heerenstraat 18 alhier, zond ons deze week twee proefleschjes *Canadian Club Whisky* van het huis HIRAM WALKER & SONS te Walkerville, Canada, van welk huis de Heer DE SOLA Agent is.

Noodigt het handige fleschje reeds uit om een proefje te nemen, meer nog na het eerste proefje de uitstekende Whisky, dien het bevat. Het is een opwekkende drank, die den smaak aangenaam aandoet en matig gebruikt na vermoeienden, en harden arbeid den geest verfrischt en nieuwe krachten schenkt.

Bij deze fleschjes wordt een raadsel opgegeven, dat opgelost moet worden met behulp van tien kaartjes, die allen te samen één groote kaart of twee kleine kaarten kunnen vormen. Het kan zeer goed gebeuren, dat om in het bezit van zulk een raadsel-kaart te komen velen zich laten verleiden om bij den Heer ABRAM DE SOLA een fleschje whisky te koopen, doch dan ook heeft deze nieuwe wijze van reclame-maken volkomen haar doel bereikt en den Heer DE SOLA zal volgaarne de vurig gewenschte raadsel-kaart erbij voegen.

NEDERLAND.

Het wapen der Koningin.

De heer M. G. Wildeman, adjunct-archivaris van Haarlem, heeft zich sedert eenigen tijd bezig gehouden met het ontwerpen van een juist, op historische gronden berustend wapen voor H. M. de Koningin. Vooral in verband met de inhuldigingsfeesten en de versieringen in schier elke plaats van Nederland en in de Koloniën, oordeelde de heer Wildeman het noodig een tot in de kleinste bijzonderheden uitgewerkt model-wapen te ontwerpen. Dat wapen nu is in opdracht van den heer Wildeman op het atelier van den heer Scheuten te Amsterdam in ruime afmetingen op doek gebracht. Het fraai geschilderde wapen vertoont zich aldus aan den toeschouwer. Het middenstuk — dat door 2 gouden leeuwen, op een fantasie-eikentak staande, wordt vastgehouden—bestaat uit een azuren veld —ruitvormig, omdat het een vrouwelijk wapen is — waarin een gekroonde, gouden leeuw rechtop staat, die met getongden muil het opgestoken zwaard in den rechterklauw vastklemt. In den anderen voorklauw houdt hij een bundel saamgestrikte pijlen bijeen. Om den leeuw heen zijn verder op het schild de bekende 11 blokjes aangebracht. Tusschen het schild en de leeuwen, die het vasthouden, prijken nog 2 uitstaande, vierkante vlaggetjes aan stokken, welke de wapens van Nassau (rechts) en van Chalons-Oranje (links) vertoonen. Voorts hangt aan den fantasie-loftak, waarop leeuwen en schild staan, de Militaire Willemsorde aan een gestrengeld lint breed uit, terwijl het geheel gedekt wordt door den hermelijnen mantel, welke van buiten purper is en door een groote kroon omhoog wordt gehouden.

BUITENLAND.

Frankrijk. — Er heeft een levendig debat in de Kamer plaats gehad. De afgevaardigde Castelin richtte tot het gouvernement een vraag over de zaak-Dreyfus. De minister-president Méline antwoordde het volgende:

"Er is op 't oogenblik geen zaak-Dreyfus en er kan geen sprake van zijn. Er is een beschuldiging van verraad uitgebracht tegen een officier; deze zaak is handen van de militaire justitie. Na het voorloopig onderzoek werd een crimineel onderzoek gelast, hetgeen in het minst niet prejudicieert op het definitief vonnis. Alle burgers moeten het gezag van een gewijsde zaak eerbiedigen. Deze verklaringen zullen een einde maken aan de agitatie die reeds te lang heeft geduurd, maar de eer van het leger niet heeft aangetast. Men schijnt van een gerechtelijke zaak een politieke zaak te willen maken. De regeering doet een beroep op alle goede Franschen om haar in haar moeilijke taak te helpen."

De afgevaardigde Sembat veranderde nu zijne vraag in eene interpellatie en Méline verklaarde zich weder bereid te antwoorden. Graaf De Mun betreurde dat de minister van Oorlog niet aanwezig was; deze toch moet het leger verdedigen. De zitting werd daarop geschorst in afwachting van den minister van Oorlog. Toen deze was gekomen, werd de zitting hervat. De minister (generaal Billot) verklaarde: "Er is geen zaak-Dreyfus. Een jaar geleden heb ik verklaard dat Dreyfus geheel zooals het behoort heeft terecht gestaan en veroordeeld is door zijns gelijken. (*Toejuichingen van het centrum.*) Het vonnis is gewezen zooals het behoort. In mijn ziel en geweten ben ik overtuigd dat Dreyfus schuldig is. [*Toejuichingen*]. Wat de zaak Esterhazy betreft, zij is in handen van de militaire justitie."

De minister betreurde ten slotte dat hij machteloos staat tegenover een schandelijke campagne. De heer Sembat hielp daarop zijne interpellatie en vroeg overlegging van het dossier van generaal Pellieux. De heer Méline antwoordde daarop, dat de zaak in handen is gesteld van den militairen rechter. Alleen nadat deze rapport heeft uitgebracht, kan er sprake van zijn om na te gaan of er ook aanleiding is een andere jurisdictie te volgen. De afgevaardigde Millerand viel de regeering aan en zeide, dat indien Esterhazy voor den krijgsraad komt, dit kwansuis een herziening zal zijn van het proces-Dreyfus. Tal van moties werden ingediend. De regeering kon zich vereenigen met de motie van Lavertujon waarvan de inhoud aldus luidde: "De Kamer erkennende het gezag van het gewijsde, sluit zich aan bij de verklaringen van den minister van Oorlog." De prioriteit voor verschillende andere moties werd verworpen. De heer Lavertujon wijzigde zijn motie, die in twee stemmingen werd aangenomen, met de volgende toevoeging: "en vereenigt zich met de hulde, aan het leger gebracht." Na een korte schorsing werd de geheele motie van Lavertujon aangenomen met 313 tegen 65 stemmen.

Duitschland. — Keizer Wilhelm heeft op het Paleis te Kiel met zijnen broeder en een aantal Marine-autoriteiten aan eenen afscheidsmaaltijd aangezeten en na afloop eene lange toespraak tot hem gericht, die zoowat het midden houdt tusschen een toost en eene troonrede, waarin hij o. a. zeide: „Indien iemand het ooit mocht ondernemen ons goed recht te krenken of te benadeelen, treed dan tusschenbeide met uw gepantserde vuist en, zoo God wil, vlecht lauweren om uw jeugdig hoofd." Prins Heinrich antwoordde met een kort woord van dank voor het hem toevertrouwd commando. „Mij lokken roem noch lauwer, — sprak hij — maar drijft naar verre landen het Evangelie des Keizers (?) te verkondigen, dat ik prediken zal aan wie het hooren en niet hooren wil. Dat zal ik om zijne vlag schrijven.

Terugkeerende van Rendeburg, tot waar hij het naar China bestemde eskader uitgeleide had gedaan, heeft de keizer zich gisteren met zijn 13-jarigen derden zoon naar Friedrichsruhe begeven. De keizer kwam 's avonds met prins Adalbert aan en werd aan het station begroet door graaf Rantzau uit naam van zijn schoonvader, prins Bismarck, wiens gezondheidstoestand hem verbood aan het station te verschijnen. Onder het gejuich der menigte begaven zich de keizer en de prins naar het slot. De begroeting van den keizer door prins Bismarck had plaats in het eerste salon van het slot. De gastheer begaf zich daarop met zijn keizerlijke gasten naar de eetzaal, waar het middagmaal werd gebruikt. Tegen negen uur nam de keizer afscheid en begaf zich, begeleid door graaf en gravin Rantzau, naar den trein. De keizer groette allerhartelijkst, tot de trein het station verliet.

Spanje. — Generaal Weyler, de ex-gouverneur van Cuba, begint in Spanje allengs een zeer verdachte rol te spelen. Reeds bij zijn aankomst te Barcelona had hij de catelaansche industrieelen opgehitst tegen het nieuwe Cubaansche douanesysteem, en sedert heeft hij in verschillende redevoeringen het nieuwe regeeringsstelsel op allerlei wijze bestreden. In het officiers-casino te Las-Palmas zeide hij zelfs: „*Als soldaat* wijd ik mijn eerste glas aan de gezondheid van den Koning en van de Regentes, die, *zoolang zij nog regeeren*, de hoofden van Staat en leger zijn." Deze toost wordt in de pers levendig besproken, en vele bladen zien in Weyler reeds een pronuntiamiento-generaal die noodzakelijk ten spoedigste moet onschadelijk gemaakt. Maar dit belet niet, dat toen Weyler te Madrid aankwam, hij door 8000 bewonderaars met geestdrift werdt toegejuicht; dat behalve conservatieve, carlistische en republikeinsche leiders, ook veel hoofd- en opperofficieren aan deze manifestatie deelnamen, en dat de geestdrift allengs zoo hoog klom, dat de ontslagen gouverneur onder den kreet: „Weg met de Yankees!" in triomf werd rondgedragen. Weyler heeft een onderhoud gehad met de Koningin-Regentes van ½ uur.